

Zimní příkrmování ptáků

Vydeme –li z předpokladu, že ptáci jsou na Zemi přece jenom poněkud déle než člověk a v minulosti nikoho ani nenapadlo, aby je krmil, proč to dělat dnes? Důvodů pro zimní příkrmování ptáků je několik. Pokud pomínu pro mnohé zcela zásadní motiv soucitu s jinými živými tvory v nouzi, pak je tímto důvodem dlouhodobé **mizení potravních příležitostí** z krajiny intenzivně ovlivňované lidskými zásahy. Vymizení bobulnatých keřů, absence ruderálních ploch a často až aseptická čistota intravilánu obcí, to jsou jen některé příklady ilustrující tento trend. Absolutní velikosti populací většiny evropských ptačích druhů klesají, pro tuto podporu je tedy, např. na rozdíl od zcela běžně provozovaného a lidmi pozitivně přijímaného příkrmování objektivně přemnožené srnčí zvěře, pádný argument.

Druhy, které v našich končinách přezimují, obecně velmi odolné nízkým teplotám, čelí kritickému momentu přežití v podobě výšky **sněhové pokrývky** omezující přístup k potravě, a to zvláště ve městech. Příkrmování tedy pomůže přežít zejména drobným druhům, ale pouze v případě, že se provádí při dodržení určitých pravidel.

Nejrozšířenější je **příkrmování na krmítku**. Nejvhodnějším a nejdostupnějším materiálem pro jeho výrobu je dřevo, ale pro jeho jednotlivé části, zejména stříšky, lze použít i kovu nebo plastu. Praktická jsou především tzv. automatická (samosypná) krmítka. Na velikosti a tvaru krmítka nezáleží, větší a prostornější umožňuje konzumovat potravu i větším ptačím druhům (např. kos, strakapoud). Důležitá je zejména dostatečně velká stříška chránící předkládanou potravu před vlhkem. Základnu, na niž předkládáme potravu, je nutno opatřit nízkým zábradlím (asi 2 cm), aby vítr nesmetal potravu na zem.

Krmítko umístíme na volném prostranství na závětrném a přehledném místě, minimálně 1,5 metru nad zemí a alespoň 2 m od nejbližšího stromu. Na stromě je dobré krmítko zavěsit pomocí drátu nebo provázku za větev. Tímto opatřením předejdeme napadení ptáků toulavou kočkou nebo kunou.

Oblíbeným řešením nejen pro balkony s minimem prostoru je tzv. **tukové krmítko** např. z převráceného květináče, poloviny skořápky kokosového ořechu nebo borové či smrkové šišky. Květináč zalijeme tukovou směsí (rozehrátý tuk se semínky či drcenými ořechy) a necháme vychladnout a ztuhnout, šišku do této směsi namočíme. Vytěšujeme na místa, na která nesvítí slunce, aby se tuk nerozpustil. Varianty tohoto krmítka jsou běžně k dostání v nejrůznějších obchodech.

Co do krmítka?

Z **potravin konzumovaných lidmi** můžeme ptákům nabídnout ovesné vločky, strouhanou housku (ne slané a kořeněné pečivo!), maso (drobné kousky), strouhanou mrkev, tvaroh, vnitřní sádlo nebo lůj. Dále jakákoliv **semena** (slunečnice, mák, řepka), vhodná jsou drcená jádra vlašských a lískových ořechů. V obchodech lze zakoupit přímo speciální míchané směsi semen. V přírodě můžeme nasbírat různé **plody a bobule**: jeřabiny, plody bezu černého, hlohu, rakytníku, břechťanu či svídy, semínka bodláků apod. Potrava předkládaná ptákům na krmítko by měla být nezkažená. V žádném případě bychom se prostřednictvím krmítka neměli zbavovat kuchyňských zbytků a odpadu. Ideálním krmivem do zásypu je tzv. zadina – odpad z čističek obilí, obsahující především semena polních plevelů.

Kdy krmit?

S krmením můžeme začít již začátkem listopadu. Krmivo podáváme pravidelně, zpočátku menší dávky. Dobu pochopitelně nelze stanovit schematicky, pro drobné druhy je rizikem již vrstva sněhu 20 cm. Za mrazů a při vyšší sněhové pokrývce je žádoucí dávky zvyšovat. Přikrmovat můžeme až do konce března.

Jakou potravu mají nejraději?

Sýkory (koňadra, modřinka, babka, uhelníček ...), brhlík, šoupálek – olejnatá semena, lůj, tuková směs

Pěnkavy, zvonci, čížci, strnadi, dlaskové, vrabci a kosi – semena plevelů (zadina) a obilovin, olejnatá semena

Strakapoudi – nejraději konzumují lůj nebo tukovou směs

Kosi a kvíčaly – plody nejrůznějších bobulovin, jablka

Tak jako u všech obdobných podpůrných aktivit, i zde platí všeho s mírou. Ostatně např. ani Česká společnost ornitologická, která návody k přikrmování zveřejňuje, ve srovnání s některými obdobnými zahraničními organizacemi, toto téma nijak masivně nepropaguje. Přikrmování lze považovat za doplňkovou metodu ochrany ptáků, kterou je třeba provozovat s rozumem ne jen se „svatým nadšením“ (nekrmit vyloženě škodlivým krmivem, celoročně, popř. v místech lokálního přemnožení např. městských holubů či hrdličky zahradní). Současně je to i zajímavý způsob, jak se s ptactvem blíže seznámit a možná si k němu vytvořit kladný vztah.

Ing. Jiří Franc – na základě materiálů ČSO